

VÁLI ÖRÖK

Akik nem ismerik Váli Dezsőt, csak a festményeit, bizonyára meglepődnének, ha beleolvasnának egy-egy írásába. Amikor készülő könyvéhez ajánlásokat kért barátaitól, így fejezte be levelét: „Köszönöm, megcsogyok. Gyerekek betegek, jól vannak. Kata Győrben. Elfelejtettem vasorászni, pedig mindjárt tisz, indulok biciklizni. Ma a Margitszigetre. Deske.” Az 1987-es, szintén Ernst Múzeum-beli kiállítás katalógusához pedig ilyen önéletrajzot fogalmazott: „Születtem 1942, diploma 1967, első kiállítás 1969, önálló kiállítás 19, külföldi szereplés 14, olajkép eddig 826, ebből megsemmisítettem 507, köztulajdonban 43, magántulajdonban 161, díj 10, kitüntetés 1, gyerek 1, összesen 6961.” És az igazi önéletrajz: „1951 májusában föltett kérdésemre 1983 augusztusában megtaláltam a választ. Most már mind-egy, meddig élek. De addig: szolgálatban vagyok.”

Kiegészítésképpen. A művész állandó témája a műterem. De sokszor megfesti a zsidótemetők hangulatát is. Hallatlanul precízen gyűjt önmagáról mindent. Öndokumentál. Hogy miért? Mert talán „belém csogyok gabalyodva” — mondja. Szóval örökösen műtermét, szűk, közvetlen környezetét festi. Fotókatalógusban dokumentálja saját festményeinek saját reprodukcióit. Dossziékban gondosan gyűjti saját gon-

dolatait, papírra vetve, levéljellegűen. A naplója közel négyezer gépelt oldal. Ad egy másolatot a Tudományos Akadémia kézirtatárának, otthon őrzi egy példányát, s elküldi egy Franciaországban élő barátnőjének is — havonta. Nem enged ki hazánkából a képeit. Ezt hátul rájuk is írja. Közgyűjteményeknek igen. Reggelente imaidőt tart. Azt vallja, „negyven életév felett az ihlet nap-szakhoz és keretmérethez igazsodik.”

Állandó kiállítása látható a győri Városi Múzeumban. Amennyire nyitott írásban, annyira zárkózott, meditatív alkotó. Líraian absztrakt képeit emlékek, gondolatok uralják. „A kép lényegéről soha semmit sem tudok előre. Gyánítom, utólag se. Festés közben gondolataim nincsenek...” — idézem saját szavait. P. Szűcs Julianna azt írta egyszer, hogy „fotókollázsait akár taníthaták volna a magyar avantgárd föld alatti akadémiáján...”

További adatok: az Ernst Múzeumban november 15-éig látható kiállítás legújabb alkotásaiból. A bemutatóval egy időben jelentette meg az Új Mandátum Kiadó Váli című monográfiáját, 100 oldal szöveggel, 80 szöveg közti ábrával, 48 színes felvétellel, s a képhez tartozó szövegekkel.